

RP 110/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare ändras. Det föreslås att bestämmelserna om ordnande av avbytarservice och ersättning för kostnaderna för avbytarservice preciseras så att de lokala enheter, som svarar för ordnande av servicen, måste fästa allt större uppmärksamhet vid att servicen ordnas på ett ekonomiskt sätt samt vid att lantbruksavbytarens arbetstid utnyttjas effektivt.

Det föreslås att bestämmelserna om på samma lantgård arbetande lantbruksföretagares skyldighet att ta ut semester samtidigt ändras. Skyldigheten gäller i regel sådana gårdar där antalet husdjur uppgår till högst 20 husdjursenheter i stället för nuvarande 15 enheter. Oberoende av antalet husdjursenheter gäller skyldigheten också de gårdar där den sammanlagda arbetstid, som för företagarna åtgår till de nödvändiga göromål som hör till driften av företaget, har uppskattats vara högst nio timmar. Om särskilda förhållanden i företaget gör att de i företaget verk-samma lantbruksföretagarna inte kan hålla

semester samtidigt kan de hålla semester var för sig såsom även nu är fallet. Antalet semesterdagar som ska tas ut samtidigt höjs från 16 till 20.

Bestämmelsen om hur den timavgift som tas ut för vikariehjälp bestäms föreslås bli ändrad så att avgiftens grunddel höjs från nuvarande en euro till tre euro. Den divisor som inverkar på bestämmande av den del av avgiften som är bunden till arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ändras från 5 000 till 6 000.

Därtill föreslås en precisering av bestämmelsen om vikariehjälp på grund av vuxenutbildning så att den vikariehjälp som är begränsad till högst 15 dagar per år endast kan beviljas för vuxenutbildning som hänför sig till lantbruksföretagsverksamhet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2013.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
2.1 Inledning	4
2.2 Ordnande av avbytarservice och ersättande av kostnader	4
2.3 Antal semesterdagar som ska tas ut samtidigt	5
2.4 Avgifter som tas ut för vikariehjälp	8
2.5 Vikariehjälp för vuxenutbildning	8
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	8
3.1 Ekonomiska konsekvenser	8
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	9
3.3 Konsekvenser för dem som anlitar service	9
3.4 Konsekvenser för lantbruksavbyterna	10
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	10
DETALJMOTIVERING	11
1 LAGFÖRSLAG	11
2 IKRAFTTRÄDANDE	13
LAGFÖRSLAG	14
Lag om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare	14
BILAGA	16
PARALLELLTEXT	16
Lag om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare	16

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Semester, vikariehjälp och subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp ordnas för lantbruksföretagare i enlighet med lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1231/1996, avbytar-service-lagen). Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) svarar för verkställigheten av avbytar-service-verksamheten. LPA har ordnat den lokala förvaltningen av avbytar-service genom att ingå uppdragsavtal med utvalda kommuner. Enligt avtalen ska kommunerna sköta ordnande av avbytar-service inom sitt eget område samt i närkommunerna. Antalet lokala enheter för avbytar-service som upprätthålls av en kommun är i detta nu 47. I kommunorganisationen är den lokala enheten vanligen underställd kommunstyrelsen.

De kostnader som ordnande av avbytar-service orsakar de lokala enheterna ersätts av statens medel. Från kostnaderna avdras inkomster av klientavgifter och andra inkomster som anknyter till verksamheten. Ersättningen betalas utifrån det förslagsanslag som reserverats för ändamålet i statsbudgeten. LPA ser till att en kommun som ingått uppdragsavtal får ersättning för kostnaderna. Ett villkor för ersättning är att kostnaderna kan anses nödvändiga med avseende på en ändamålsenlig skötsel av verksamheten och att de orsakats av grunder som nämns i lagen. Ersättningen betalas i form av månatliga förskott och de lokala enheterna ger i efterskott LPA en redovisning över de verkliga kostnaderna. Om de godtagbara kostnaderna är större än de betalda förskotten betalar LPA en tilläggsersättning till den lokala enheten. Om de förskott som betalas till den lokala enheten överskrider de godtagbara kostnaderna ska enheten på motsvarande sätt återbetala det överbetalda beloppet.

Den lokala enheten kan ordna service genom att anlita lantbruksavbytare som är i dess tjänst eller genom att köpa tjänster av en offentlig eller privat serviceproducent. Lantbruksavbytare står i huvudsak i arbetsavtalsförhållande till kommunen. I detta nu har cirka 4 100 lantbruksavbytare fast anställning i en kommun. Nästan hälften av dem arbetar

på deltid. Om en lantbruksföretagare av något särskilt skäl inte kan anlita ovan nämnda lantbruksavbytare kan den lokala enheten även anställa en person som företagaren föreslår som avbytare för gården.

En lantbruksföretagare har rätt att välja om han eller hon utnyttjar de avbytar-tjänster som den lokala enheten ordnar eller om företagarerna på gården själva ordnar sina avbytar-tjänster, varvid den lokala enheten betalar ersättning till dem för de kostnader som detta ger upphov till. I praktiken anlitar största delen av lantbruksföretagarna den service som de lokala enheterna ordnar. Endast cirka åtta procent av lantbruksföretagarna ordnar själv sina avbytar-tjänster.

Den som bedriver husdjursproduktion som huvudsyssla har rätt att utan avgift få 26 dagar semester per år. Husdjursproduktionen ska omfatta minst fyra husdjursenheter. Närmare bestämmelser om hur husdjursenheterna fastställs finns i förordningen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1333/1996, avbytar-service-förordningen). I lagen och förordningen finns bestämmelser om hur omfattningen av en avbytar-dag fastställs, dvs. hur många timmar lantbruksavbytare ska arbeta på gården för den lantbruksföretagares räkning som är föremål för avbytar-tjänsten. För närvarande ska de företagare som arbetar på samma gård ta ut 16 dagar av sin semester samtidigt, om företagsverksamhetens kontinuitet kan tryggas med en arbetsinsats som motsvarar den genomsnittliga arbetstiden för en heltidsanställd lantbruksavbytare. Denna skyldighet har preciserats i förordningen så att den i princip gäller gårdar som har högst 15 husdjursenheter. De som arbetar på gårdar större än detta måste också ta ut semester samtidigt om detta är motiverat med beaktande av tidigare semesterarrangemang eller den totala arbetstid som åtgår till de nödvändiga göromålen på gården. Företagarna är inte skyldiga att ta ut semester samtidigt om särskilda förhållanden i företaget gör att företagarna på gården inte kan ta ut en del av sin semester samtidigt.

Rätt till vikariehjälp har en lantbruksföretagare som bedriver husdjursproduktion eller växtodling och som tillfälligt är förhindrad

att sköta sin andel av de nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget. Bestämmelser om grunderna för vikariehjälp och maximilängden för enskilda grunder finns i avbyttarservicelagen.

Grunder för vikariehjälp är exempelvis arbetsoförmåga, rehabilitering och verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan, vård av sjukt barn, graviditet, förlossning, vård av nyfött barn och adoptivbarn, vård av barn under tre år samt deltagande i vuxenutbildning.

Av den som får vikariehjälp tas en timavgift ut för servicen. Avgiften består av en grunddel på en euro och en inkomstbunden del som bestäms utifrån vikariehjälpsmottagarens i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) avsedda arbetsinkomst (LFÖPL-arbetsinkomst). När timavgiften bestäms divideras LFÖPL-arbetsinkomsten med talet 5 000. En vikariehjälpavgift som exempelvis beräknas utifrån den genomsnittliga LFÖPL-arbetsinkomsten hos dem som använt avbyttarservice år 2011 (cirka 20 500 euro per år) blir ungefär 5,50 euro per timme. Vikariehjälpavgiftens storlek påverkas även i vissa fall av grunden för vikariehjälp. Om vikariehjälp exempelvis ges på sådan grund som berättigar till moderskapspenning sänks den enligt huvudregeln beräknade avgiften med 50 procent. Om mottagaren av vikariehjälp har löne- eller företagarkomst på grundval av arbete ytterom gården höjs avgiften med 50 procent. Så är likaså fallet om grunden för vikariehjälp är vård av barn under tre år om hemvårdsstöd för barn betalas för vården i fråga, eller sådan vuxenutbildning på grund av vilken studiepenning för lantbruksföretagare eller vuxenutbildningsstöd betalas.

Subventionerad avgiftsbelagd avbyttarhjälp kan ordnas för semesterberättigade lantbruksföretagare för högst 120 timmar per år. Servicen får inte äventyra rätt till lagstadgad semester eller vikariehjälp. De timavgifter som tas ut för avgiftsbelagd avbyttarhjälp har ställts i relation till en månadsavlönad avbyttares grundlön. Avgiften för subventionerad avgiftsbelagd avbyttarhjälp är för närvarande 10,99 euro per timme. Avbyttarhjälp kan även ordnas för vem som helst enligt principen om

full ersättning, varvid den avgift som tas ut är 25,11 euro per timme.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Inledning

Enligt beslutet om ramar för statsfinanserna 2013—2016 ska en minskning på fem miljoner euro göras i fråga om statsersättningarna för kostnaderna för avbyttarservice för lantbruksföretagare, varvid anslaget enligt ramarna blir 205 000 000 euro.

Utgångspunkt för förslaget är att inbesparningarna kan genomföras utan att försämra lantbruksföretagarnas nuvarande rättigheter till avbyttarservice. Strävan har varit att välja sparåtgärder så att de negativa effekterna är så små som möjligt och att de fördelas så rättvist som möjligt å ena sidan serviceanvändarna emellan och å andra sidan serviceanvändarna och avbyttarservicepersonalen emellan. För att åstadkomma inbesparningar är det nödvändigt att både minska kostnaderna för verksamheten och öka inkomsterna av den. En minskning av kostnaderna förutsätter åtgärder som sänker löneutgifterna för lantbruksavbyttarna eftersom de står för merparten av utgifterna för avbyttarservicen. En ökning av inkomsterna förutsätter för sin del del av avgifter som tas ut för service höjs.

Det primära målet med propositionen är att genomföra de kostnadsinbesparningar som förutsätts i rambeslutet samt att dämpa trycket på att höja kostnaderna. Ett annat mål är också att främja en likvärdig behandling av företagarna genom att precisera de bestämmelser som berör på samma gård verksamma lantbruksföretagares skyldighet att ta ut semester samtidigt samt bestämmelserna om vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning.

2.2 Ordnanande av avbyttarservice och ersättande av kostnader

För att minska kostnaderna föreslås att bestämmelserna om ordnanande av avbyttarservice och ersättande av kostnaderna för den preciseras så att de lokala enheter som svarar för ordnanande av avbyttarservice måste fästa allt

större uppmärksamhet vid att verksamheten ordnas på ett ekonomiskt sätt och i all synnerhet vid att lantbruksavbytarens arbetstid utnyttjas effektivt.

I 15 § i lagen föreskrivs om sätt att ordna avbytarens service. Bestämmelsen gäller ordnande av avbytarens service för de lantbruksföretagare som har anmält att de anlitar den service som den lokala enheten ordnar. Servicen kan ordnas genom att avlöna lantbruksavbytare eller köpa tjänster. I 2 mom. betonas dessutom särskilt att den lokala enheten ska anställa ett tillräckligt och ändamålsenligt antal lantbruksavbytare så att den service lagen förutsätter kan tryggas på ett flexibelt och ekonomiskt sätt. Staten betalar ersättning enligt kostnadsgrunderna och kommunerna har ingen egen finansieringsandel vilket kan locka dem att ha mera avbytare i sin tjänst än vad efterfrågan på service skulle förutsätta. Därför föreslås att paragrafen omformuleras så att den inte längre innehåller en särskild bestämmelse om anställande av ett tillräckligt antal avbytare. Däremot intas i 1 mom. en grundläggande bestämmelse enligt vilken den lokala enheten ska ordna avbytarens service på ett flexibelt och ekonomiskt sätt.

Därtill föreslås att 35 § preciseras. I 2 mom. uppräknas sådana kostnader för ordnande av avbytarens service som med avseende på en ändamålsenlig skötsel av verksamheten kan anses nödvändiga och för vilka den lokala enheten har rätt till ersättning av staten. Enligt 1 punkten ersätts såsom kostnader kostnaderna för avlöning av och övriga förmåner till lantbruksavbytare i den lokala enhetens tjänst till högst det belopp som gällande kollektivavtal för avbytare och andra för arbetsgivaren förpliktande avtal förutsätter. Det föreslås att det också nämns i bestämmelsen att verksamheten ska skötas på ett ändamålsenligt och ekonomiskt sätt.

Ovan nämnda allmänna bestämmelser ger en grund för en minskning av kostnaderna för avlöning av lantbruksavbytare men det räcker inte med enbart dem. Det behövs även bestämmelser som minskar avbytarens arbetstimmar. Kostnadsinbesparingar uppstår om de lokala enheterna anpassar antalet avbytare och deras arbetstid att så väl som möjligt motsvara behovet av service, såsom lagen förutsätter. En precisering av bestämmel-

serna ger också LPA bättre möjligheter att inverka på att de lokala enheterna sköter verksamheten på ett ekonomiskt sätt.

2.3 Antal semesterdagar som ska tas ut samtidigt

För att säkerställa kostnadsinbesparingar och främja en jämlik behandling av lantbruksföretagarna är det nödvändigt att ändra bestämmelserna om på samma gård arbetande lantbruksföretagares skyldighet att ta ut semester samtidigt. Bestämmelserna intogs i avbytarens servicesystemet vid ingången av 1997 för att verkställa de dåvarande kostnadsinbesparingarna. De samtida semestrarna har sedan dess haft stor betydelse för såväl lantbruksföretagarna som lantbruksavbytare. Lantbruksföretagarna har för sin del betonat principen om att semesterätten är personlig och att de därför själva ska få bestämma tidpunkten för den. Lantbruksavbytare har för sin del lyft fram att samtida semestrar förbättrar deras möjligheter till heltidssysselsättning. I detta nu är nästan hälften av avbytare deltidssysselsatta vilket minskar deras utkomstmöjligheter och försämrar yrkets attraktivitet.

Enligt 17 § 2 mom. i lagen föreligger skyldighet att ta ut semester samtidigt om företagsverksamhetens kontinuitet med beaktande av förhållandena i företaget kan tryggas med en arbetsinsats som motsvarar den genomsnittliga arbetstiden för en heltidsanställd lantbruksavbytare. Tolkningen av bestämmelsen styrs av 7 § i avbytarens serviceförordningen. Enligt den anses det att företagsverksamhetens kontinuitet kan tryggas med en arbetsinsats som motsvarar den genomsnittliga arbetstiden för en heltidsanställd lantbruksavbytare, om lantbruksföretaget har högst 15 husdjursenheter.

Avvikelse från huvudregeln kan göras på de grunder som föreskrivs i förordningen. Även om antalet husdjursenheter skulle överskrida 15 måste företagarna på gården ta ut semester samtidigt, om detta är motiverat med beaktande av deras tidigare semesterarrangemang eller längden på den totala arbetstid som bestämts med stöd av 4 § 1 mom. i förordningen om avbytarens service. Med den totala arbetstiden avses den tid som samman-

lagt åtgår till skötseln av de nödvändiga göromålen på gården för de personer som stadigvarande arbetar på den.

Avvikelse från huvudregeln kan också göras åt andra hållet. Även om antalet husdjursenheter är 15 eller mindre kan företagarna ta ut hela sin semester vid skilda tidpunkter, om förhållandena i företaget gör att de inte kan ta ut ens en del av sin semester samtidigt.

Tolkningen av lagen styrs vid sidan av förordningen även av den regeringsproposition som stiftandet av lagen baserade sig på (RP 190/1996). I detaljmotiveringen i propositionen konstateras: ”Avsikten är att semester delvis hålls samtidigt närmast på de gårdar, där den i enlighet med 8 § fastställda omfattningen av en avbytar dag, utan den inverkan avbytarens personliga egenskaper har, är sådan att det är möjligt för en yrkesskicklig avbytare att klara av uppgiftsandelarna för alla till semester berättigade lantbruksföretagare med en daglig arbetsinsats på cirka 7,5 timmar.” Motiveringen i propositionen har på varierande sätt beaktats i förvaltningsdomstolarnas beslutspraxis. Tavastehus och Kuopio förvaltningsdomstolar har exempelvis hållit sig till en tolkning som överensstämmer med regeringens proposition. Däremot har till exempel Vasa förvaltningsdomstol i ett 2009 givet beslut ansett att lantbruksföretagsverksamhetens kontinuitet kunde tryggas med en arbetsinsats som motsvarar den genomsnittliga arbetstiden för en heltidsanställd lantbruksavbytare då gårdens totala arbetstid var 9 timmar 38 minuter. Uleåborgs förvaltningsdomstol kom 2011 till samma slutsats i ett fall där gårdens totala arbetstid var 8 timmar 56 minuter. Den brokiga rättspraxisen ger anledning att anta att tillämpningspraxisen också varierar i de lokala enheterna. Bestämmelserna är i behov av en precisering så att företagarna sinsemellan ska vara i jämbördig ställning.

I propositionen föreslås att de förslag om ändring av bestämmelserna om samtidig semester, som Arbetsgruppen för utredning av möjligheterna att utveckla avbytar service för lantbrukare (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter 2006:40) lade fram, delvis genomförs. Tanken bakom arbetsgruppens arbete var att delvis skärpa bestämmelserna i syfte att åstadkomma inbesparingar som se-

dan kan användas för att öka antalet semesterdagar. Enligt arbetsgruppen är samtidiga semester nästan det enda effektiva sättet att åstadkomma inbesparingar i kostnaderna för lantbruksavbytar service, om man bortser från en inskränkning av service och en höjning av de avgifter som tas ut för service. Arbetsgruppen föreslog att den gällande bestämmelsen om samtidiga semester, dvs. på samma gård arbetande lantbruksföretagares skyldighet att ta ut semester samtidigt om gården har högst 15 husdjursenheter, ska ändras att gälla företagare på gårdar med högst 20 husdjursenheter.

Arbetsgruppen uppskattade att en samtidig semester förbättrar transparensen i hela systemet. Det skingrar misstankarna om att systemet utnyttjas i strid med dess syfte genom att dubbel semester hålls, dvs. på gårdar med två företagare frigörs vardera företagaren från sina uppgifter trots att bara den ena av dem officiellt är på semester. Med detta för ögonen gjorde arbetsgruppen följande förslag: ”Till den del semester tas ut vid olika tidpunkter på gårdar med två företagare ska den företagare, som inte är på semester, de facto sköta hela sin uppgiftsandel genom att antingen själv arbeta tillsammans med avbytare eller genom att skaffa en vikarie som utför arbetet för hans räkning. Skyldigheten anges tydligare i lagen än vad nu är fallet och man följer upp att bestämmelsen iakttas.”

I propositionen föreslås att bestämmelser om samtidig semester intas separat i en ny 17 a §. Det föreslås att bestämmelserna i sin helhet överförs till lagnivå eftersom frågan har stor betydelse med tanke på lantbruksföretagarnas rättsliga ställning.

Bestämmelsen om att ta ut semesterdagar samtidigt gäller i huvudsak gårdar där husdjursbesättningen omfattar högst 20 husdjursenheter i stället för nuvarande 15 enheter. Den nuvarande gränsen på högst 15 husdjursenheter har varit i kraft sedan 1997. Då ansågs att den arbetsmängd som djurbesättningen krävde i stort sett motsvarade den dagliga arbetsinsatsen för en heltidsanställd avbytare. Det är motiverat att höja enhetsgränsen till 20 eftersom arbetsmetoderna och produktionsförhållandena utvecklats i hög grad efter 1997.

Dessutom föreslås att oberoende av antalet husdjursenheter ska en del av semestern tas ut samtidigt även på de gårdar, där den tid som åtgår till de nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget och som motsvarar företagarnas sammanräknade uppgiftsandelar har uppskattats till högst nio timmar. För att skapa enhetlighet i tillämpningspraxisen är det motiverat att ange timgränsen i lagen. Enligt förslaget är timgränsen högre än den gräns på cirka 7,5 timmar som nämns i regeringens proposition 1996. För att åstadkomma inbesparingar måste timgränsen höjas. En lägre timgräns än den föreslagna är dessutom för låg med tanke på att avbytarna ska sysselsättas på heltid. Det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet tillämpas på avlöningen av lantbruksavbytare. Enligt avtalet är avbytarens ordinarie arbetstid liksom även övertidsgränsen per dygn högst 12 timmar/dygn och 38 timmar 15 minuter per vecka. I en utjämningsperiod som överskrider en vecka är veckoövertidsgränsen lika med den ordinarie veckoarbetstid som på förhand antecknats i arbetsskiftsförteckningen. Utifrån den föreslagna nya timgränsen är det lättare att planera arbetsskiftena för de heltidsanställda lantbruksavbytare så att avbytarens arbetstid under utjämningsperioden utjämnas att motsvara den genomsnittliga arbetstiden. En samtidig semester förlänger i vissa situationer lantbruksavbytarens arbetsdag så att den överskrider den genomsnittliga arbetsdagen för en heltidsanställd avbytare, dvs. cirka 7,5 timmar. Å andra sidan är omfattningen av en avbytt vikariehjälps- eller semesterdag i snitt kortare än sju timmar. Avbytarens arbetstid kan planeras att motsvara den genomsnittliga

arbetstiden om han eller hon under utjämningsperioden också får sådana arbetsuppgifter där arbetsdagens längd blir kortare än i genomsnitt.

I motsats till vad nu är fallet har de tidigare semesterarrangemangen ingen betydelse då beslut fattas om lantbruksföretagarnas skyldighet att ta ut semester samtidigt.

Om särskilda förhållanden i företaget gör att de i företaget verksamma lantbruksföretagarna inte kan ta ut semester samtidigt kan semestrarna hållas separat på samma sätt som i dagens läge.

För att säkerställa inbesparingar föreslås dessutom att antalet semesterdagar som ska tas ut samtidigt höjs från nuvarande 16 till 20. När bestämmelserna om samtidig semester trädde i kraft 1997 bestod en lantbruksföretagares semester av 22 dagar och 11 av dem skulle tas ut samtidigt. För att stävja kostnaderna höjdes antalet samtidiga dagar från 11 till 16 räknat från ingången av 2000. I dagens läge då antalet semesterdagar är 26 är det motiverat att också höja antalet samtidiga semesterdagar. Efter ändringen kan lantbruksföretagarna ta ut sex dagar av sin semester separat varvid situationen är densamma som år 2000, vilket framgår av tabellen nedan. Till den del som gäller bestämmelserna om samtidig semester är lantbruksföretagarna trots ändringen i en fördelaktigare ställning än pälsdjursuppfödarna eftersom 10 § i lagen om avbyterservice för pälsdjursuppfödare (1264/2009) föreskriver att pälsdjursuppfödare som arbetar på samma pälsfarm ska hålla sin semester samtidigt om de anlitar avbyterservice som en lokal enhet ordnar.

Lantbruksföretagares semesterdagar och semester som ska tas ut samtidigt, ändringar under åren 1997—2013

År	Semesterdagar to- talt	Dagar som ska tas ut samtidigt	Dagar som kan tas ut separat
1997	22	11	11
2000	22	16	6
2001	23	16	7
2003	24	16	8
2008	25	16	9
2010	26	16	10
2013 (ehdotus)	26	20	6

I enlighet med det förslag som arbetsgruppen för utveckling av avbytarservicen gav intas i paragrafen en bestämmelse om att en lantbruksföretagare som inte håller semester ska sköta sin egen uppgiftsandel antingen genom att själv arbeta på gården eller genom att låta en vikarie som han själv skaffat utföra sin uppgiftsandel.

2.4 Avgifter som tas ut för vikariehjälp

Det säkraste sättet att uppnå de inbesparingar som beslutet om ramar för statsfinanserna förutsätter bedöms vara att öka inkomsterna av avgifter för vikariehjälp, dvs. genom att höja vikariehjälpavgifterna. I propositionen föreslås en ändring av 27 § i avbytarservicelagen, enligt vilken storleken på den timavgift som tas ut för vikariehjälp i regel bestäms. Ändringen gäller både den nuvarande grundtimavgiften på en euro och den del av avgiften som är bunden vid LFÖPL-arbetsinkomsten. Eftersom lantbruksföretagaren till stor del själv kan bestämma storleken på sin LFÖPL-arbetsinkomst kan de gällande bestämmelserna om hur avgiften bestäms fresta lantbruksföretagaren att hålla sin LFÖPL-arbetsinkomst på en så låg nivå som möjligt, oberoende av de inkomster gården ger. Frestelsen är särskilt stor i sådana fall där ett mera långvarigt behov av vikariehjälp är i sikte. Den avgift som för närvarande tas ut för vikariehjälp enligt 27 § i lagen är som lägst cirka 1,70 euro per timme och som högst 18,90 euro per timme. Skillnaden mellan den lägsta och den högsta avgiften är förhållandevis stor och det är motiverat att jämnas ut den.

I propositionen föreslås att grundavgiften för vikariehjälp höjs till tre euro. Vidare föreslås att avgiftens bundenhet till vikariehjälpsmottagarens LFÖPL-arbetsinkomst i viss mån försvagas. Det förverkligas genom att öka den divisor på grund av vilken avgiftens LFÖPL-arbetsinkomstbaserade del bestäms. Ändringen är nödvändig för att höjningen av grundavgiften inte ytterligare ska öka de högsta avgifterna som redan nu är på en ganska hög nivå.

2.5 Vikariehjälp för vuxenutbildning

Bestämmelser om vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning finns i 7 e § i avbytarservicelagen. Enligt 1 mom. har en lantbruksföretagare rätt att få vikariehjälp på grund av deltagande i vuxenutbildning, för högst 15 dagar per kalenderår. De lokala enheterna har haft svårigheter att tolka bestämmelsen enhetligt eftersom den inte innehåller någon definition på vad som kan betraktas som sådan vuxenutbildning som avses i bestämmelsen.

För att göra tillämpningspraxisen mera enhetlig och förbättra jämlikheten lantbruksföretagarna emellan föreslås att bestämmelsen preciseras så att vikariehjälp kan fås för vuxenutbildning som hänför sig till lantbruksföretagsverksamhet. Därtill ska utbildningen upprätthålla eller utveckla lantbruksföretagarens yrkeskunskande.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Enligt de ramar för valperioden som regeringen fattade beslut om i oktober 2011 uppgick det anslag som ska reserveras för statens ersättningar för kostnaderna för avbytarservice 2013 till 210 000 000 euro. Enligt beslutet om justerade ramar för statsfinanserna 2013—2016 görs ett avdrag på fem miljoner euro från ovan nämnda ersättningar. I enlighet med detta har i statens budgetproposition för 2013 föreslagits att ett förslagsanslag på 205 000 000 euro reserveras på moment 33.80.40 (Statlig ersättning för kostnaderna för avbytarservice för lantbruksföretagare).

De lagändringar som föreslås i propositionen minskar kostnaderna för avbytarserviceverksamheten och ökar inkomsterna av den. Åtgärdernas sammanlagda inverkan uppskattas leda till att de inbesparingar som rambeslutet förutsätter uppnås 2013.

De föreslagna ändringarna i bestämmelserna om ordnande av avbytarservice och ersättande av kostnader förpliktar de lokala enheterna att i högre grad än vad nu är fallet fästa uppmärksamhet vid att de av dem avlönade

lantbruksavbytarens arbetstid utnyttjas effektivt samt vid att antalet avbytare anpassas utifrån efterfrågan på service. De lokala enheterna och de kommuner som upprätthåller dem har det primära ansvaret för att de medel som de fått i form av ersättningar av staten används för lagenlig verksamhet på ett ekonomiskt och effektivt sätt. De föreslagna bestämmelserna ger LPA ett starkare stöd att ingripa i fall som kommit till dess kännedom och där en oändamålsenlig användning av statens ersättning kan skönjas. Att använda avbytarens arbetstid mera effektivt uppskattas ge en inbesparing på cirka 500 000 euro under år 2013.

Ändringarna i bestämmelserna om semesterdagar som ska tas ut samtidigt leder till att antalet avbytta dagar minskar med uppskattningsvis 7 000 per år. Ändringen beräknas minska lönekostnaderna för avbytare med ungefär 1 500 000 euro under år 2013.

Ändringen av grunderna för bestämmande av vikariehjälsavgiften uppskattas öka inkomsterna av avgifter för vikariehjälp med cirka 2 800 000 euro under år 2013. I kalkylen har beaktats att höjningen av avgifterna minskar användningen av servicen med uppskattningsvis 940 dagar vilket leder till en inbesparing i lönekostnaderna för lantbruksavbytare på ungefär 200 000 euro. På grund av höjningen av vikariehjälsavgifterna minskar de till ersättning av staten berättigade kostnaderna för avbytarens service totalt med cirka 3 000 000 euro under år 2013.

Den precisering i lagen som berör vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning stävjar en oändamålsenlig användning av vikariehjälp och samtidigt även kostnadstrycket.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Lagändringarna om ordnande av avbytarens service och ersättande av kostnaderna för servicen ökar de krav som ställs på de lokala enheternas förvaltningspersonals arbete. Förvaltningspersonalen ska fästa allt större uppmärksamhet vid exempelvis planeringen av avbytarens arbetstider. Dessutom ska förvaltningspersonalen vid behov modigt utnyttja de möjligheter som arbetslagstiftningen och andra för arbetsgivaren bindande normer

ger i situationer där det inte finns tillräckligt med arbete för alla de avbytare som är i den lokala enhetens tjänst. Innan åtgärder vidtas för att permittera, ändra en avbytarens anställningsförhållande till en deltidsanställning, eller för att säga upp avbytare, ska den lokala förvaltningen sträva efter att erbjuda avbytarens tjänster i form av avgiftsbelagd avbytarens hjälp till fullt pris. Då kan kostnaderna för avbytarens service hållas i styr och samtidigt tryggas även avbytarens utkomst. Dessutom står deras arbetsinsatser flexibelt till förfogande i händelse av exempelvis akuta vikariehjälpssituationer.

Ökningen av antalet semesterdagar som ska tas ut samtidigt gör det lättare för den lokala förvaltningen att organisera avbytarens arbeten. Dessutom underlättas den lokala förvaltningens arbete i och med att lagtolkningsproblemen minskar då lagen får exaktare bestämmelser i fråga om fall där semester ska tas ut samtidigt. Samma inverkan har preciseringen av bestämmelsen om vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning.

De ändringar i LPA:s verksamhet som bestämmelserna om ökningen av antalet semesterdagar som ska tas ut samtidigt och ersättande av kostnaderna medför behandlas i punkt 3.1. Lagändringens ikraftträdande förutsätter dessutom att LPA bland annat informerar om ändringarna samt ger handledning och utbildning till förvaltningspersonalen i de lokala enheterna. Preciseringen av bestämmelserna om samtidig semester och vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning underlättar å andra sidan LPA:s arbete eftersom dess hjälp i tolkningsfrågor behövs mera sällan än vad nu är fallet.

3.3 Konsekvenser för dem som anlitar service

Antalet lantbruksföretagare som fått semester var 2011 cirka 24 600. Av dem arbetade 9 200 tillsammans med en eller flera andra lantbruksföretagare på samma gård. Ungefär 2 700 lantbruksföretagare förpliktades att ta ut semester samtidigt med en annan företagare på samma gård. Ökningen av antalet semesterdagar som ska tas ut samtidigt från 16

till 20 gäller i huvudsak denna grupp. Den föreslagna lagändringen innebär dessutom att antalet lantbruksföretagare som ska ta ut semester samtidigt ökar till cirka 3 000. Den föreslagna ändringen minskar även möjligheterna för den lantbruksföretagare, som inte håller semester, att avlägsna sig från gården för den tid den andra företagaren håller semester utan att ha skaffat en vikarie för sig.

2011 anlätade ungefär 10 200 lantbruksföretagare vikariehjälp. Vikariehjälpavgifterna uppgick till cirka 17 350 000 euro, dvs. i snitt ungefär 1 700 euro per användare. Antalet avbytta vikariehjälpstimmar var omkring 3 064 400, dvs. avgiften för vikariehjälp var i genomsnitt nästan 5,70 euro per timme. Antalet användare av vikariehjälp uppskattas vara cirka 9 400 år 2013 och de betalar omkring 20 500 000 euro i avgifter, vilket i snitt är drygt 2 180 euro per användare. Antalet vikariehjälpstimmar beräknas uppgå till ungefär 2 828 000. Vikariehjälpavgiften är i genomsnitt cirka 7,25 euro, dvs. höjningen är i medeltal vid pass 28 procent jämfört med prisnivån under år 2011. Höjningen beror dock inte i sin helhet på lagändringen utan en liten del av den är en följd av att lantbruksföretagarnas LFÖPL-arbetsinkomster har stigit.

Ändringen av grunderna för bestämmande av vikariehjälpavgiften utjämnar den spridning som råder när det gäller timavgifternas nivå. De lägsta avgifterna stiger med cirka 1,90 euro medan de högsta avgifterna sjunker med ungefär 1,10 euro.

Enligt förslaget inverkar vikariehjälpsmottagarens LFÖPL-arbetsinkomst inte längre på vikariehjälpavgiftens storlek lika mycket som i dagens läge. Ändringen kan främja lantbruksföretagarens villighet att hålla sin LFÖPL-arbetsinkomst på en tillräckligt hög nivå vilket förbättrar hans eller hennes socialskydd.

Preciseringen av bestämmelsen om vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning begränsar i viss mån lantbruksföretagarnas möjligheter att få vikariehjälp men på samma gång blir de sinsemellan mera jämställda i och med att de divergerande tolkningspraxisar som i dag förekommer förenhetligas.

3.4 Konsekvenser för lantbruksavbyttarna

När det gäller lantbruksavbyttarna hänför sig de mest betydelsefulla konsekvenserna av propositionen till de förslag som berör samtidig semester. På grund av samtidigheten minskar avbyttarnas arbeten som en helhet i och med att totalantalet semesterdagar som ska avbyttas minskar.

Trots att arbetena totalt sett minskar är ökningen av de samtidiga semestrarna på många sätt även till nytta för avbyttarna. Ändringen minskar deltidsanställningarna eftersom avbyttarnas arbetstid märkbart ökar i och med att avbyttardagen omfattar de arbeten som ingår i två företagares uppgiftsandelar. Minskningen av deltidsanställningarna förbättrar å sin sida avbyttarnas utkomstmöjligheter och ökar avbyttararbetets attraktivitet. Dessutom avhjälper ändringen ett missförhållande som hänför sig till lantbruksavbyttararbetets natur, dvs. den tudelade arbetsdagen jämte därtill hörande tur- och returesor.

Propositionen innebär att lönekostnaderna för avbyttarna minskar med cirka 2 200 000 euro 2013 i jämförelse med den nivå de uppskattades befinna sig på före det reviderade rambeslutet för statsfinanserna. Beloppet motsvarar det sammanlagda beloppet av de årliga lönekostnaderna för 60 heltidsanställda lantbruksavbyttare.

4 Beredningen av propositionen

Proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen har Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Lantbruksavbyttarna rf och Kommunala arbetsmarknadsverket hörts.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

7 e §. Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning. I propositionen föreslås att 1 mom. preciseras så att där noggrannare än vad nu är fallet definieras för vilken typ av vuxenutbildning vikariehjälp kan fås.

Vikariehjälp fås endast för sådan utbildning som anknyter till lantbruksföretagsverksamhet. I enlighet med definitionerna i 2 § i avbytar Servicelagen avses med lantbruksföretagsverksamhet bedrivande av kreaturskötsel eller växtodling som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967).

Enligt förslaget ska den till vikariehjälp berättigade utbildningen upprätthålla eller utveckla lantbruksföretagarens yrkeskunnande. Tanken är den att lantbruksföretagaren ska få vikariehjälp för bland annat utbildning med hjälp av vilken han eller hon skaffar yrkeskunnande för sådana nya lantbruksföretagaruppgifter som han eller hon eventuellt ställs inför i samband med att han eller hon utvecklar sin lantbruksföretagsverksamhet. Däremot kan exempelvis en förberedande utbildning för organisationsverksamhet inom producentsammanslutning inte anses vara i bestämmelsen avsedd vuxenutbildning trots att lantbruksföretagaren deltar i utbildningen på den grunden att han eller hon i sin lantbruksföretagarroll hör till producentsammanslutningens organisation. Utbildning i syfte att upprätthålla arbetsförmågan eller förbättra arbetshälsan uppfyller inte heller de kriterier för vuxenutbildning som avses i den föreslagna bestämmelsen och berättigar därför inte till vikariehjälp med stöd av den föreslagna bestämmelsen. Nämnda utbildning kan däremot ge rätt till vikariehjälp med stöd av 7 a § 2 punkten i avbytar Servicelagen.

Utbildningen kan även ordnas av någon annan instans än en utbildningsorganisation förutsatt att det huvudsakliga syftet med utbildningen är att upprätthålla eller utveckla lantbruksföretagarens yrkeskunnande och inte att exempelvis marknadsföra produkter avsedda för lantbruksföretagaren.

Tanken är den att rätten till vikariehjälp också ska gälla resor som anknyter till vuxenutbildningen, dock endast om deltagandet i vuxenutbildningen kan anses vara det huvudsakliga syftet med resan.

Studieresor, exempelvis gårds- och företagsbesök, berättigar till vikariehjälp bara till den del det kan anses att det huvudsakliga syftet med besöket är att utveckla eller upprätthålla yrkeskunnandet. Varje enskild utbildningsdag ska uppfylla de krav som ställs på vuxenutbildningen. Det är möjligt att vikariehjälp fås på grund av deltagande i vuxenutbildning för en del av utbildningsdagarna. För de övriga dagarna kan företagaren få semester eller avgiftsbelagd avbytarhjälp, antingen subventionerad eller till fullt pris.

15 §. Ordnanande av avbytar service. I propositionen föreslås att paragrafens rubrik ändras att bättre motsvara innehållet i paragrafen. Det föreslås att i 1 mom. intas en grundläggande bestämmelse om att den lokala enheten ska ordna avbytar service på ett flexibelt och ekonomiskt sätt. Med flexibilitet avses exempelvis att företagarnas önskemål och särskilda förhållanden på gårdarna i mån av möjlighet beaktas då avbytar tjänsterna ordnas. Att ordna servicen på ett ekonomiskt sätt innebär framför allt att de i den lokala enheten anställda lantbruksavbytarens arbetstid och arbetsinsats utnyttjas så effektivt som möjligt för produktion av avbytar service. Den föreslagna bestämmelsen ingår i kap. 4 i lagen och gäller därför den service som den lokala enheten ordnar för de lantbruksföretagare som anlitar den lokala enhetens tjänster. Det är inte nödvändigt att utsträcka den allmänna bestämmelsen om flexibilitet och resurshushållning att gälla själv ordnad avbytar service eftersom flexibiliteten där bestäms utifrån förhållandet mellan lantbruksföretagaren och den avbytare som han eller hon skaffat. Resurshushållningen styrs å sin sida av de bestämmelser i lagen som gäller de ersättningar som betalas till lantbruksföretagaren.

Enligt 2 mom. kan den lokala enheten ordna service genom att anlita lantbruksavbytare som är i dess tjänst eller genom att köpa

tjänster av en offentlig eller privat serviceproducent. Bestämmelsen motsvarar innehållet i gällande 15 § 1 mom.

Enligt 3 mom. kan den lokala enheten som avbytare även avlöna en person som företagaren föreslår, om lantbruksföretagaren av något särskilt skäl inte kan anlita avbytare som är i den lokala enhetens tjänst eller som enheten anlitat i form av köptjänst. Bestämmelsen motsvarar innehållet i gällande 15 § 3 mom.

17 §. Hållande av semester på en söndag eller helgdag. I nuvarande 1 mom. föreskrivs om den så kallade söndagsbegränsningen. 2 mom. gäller lantbruksföretagares skyldighet att ta ut semesterdagar samtidigt.

I paragrafen görs tekniska ändringar så att den föreslagna nya bestämmelsen endast innehåller 1 mom. i den nu gällande paragrafen. På samma gång ändras paragrafens rubrik att motsvara innehållet i paragrafen. Den reglering som ingår i det gällande 2 mom. överförs till den föreslagna nya 17 a §.

17 a §. Semesterdagar som ska tas ut samtidigt. På de grunder som nämns i den allmänna motiveringen föreslås att bestämmelserna om på samma gård arbetande lantbruksföretagares skyldighet att ta ut semesterdagar samtidigt revideras. Regleringen överförs i sin helhet till lagnivå på grund av vilket 7 § i avbytar-serviceförordningen upphävs såsom överflödig.

Enligt 1 mom. gäller bestämmelsen om att ta ut semesterdagar samtidigt i huvudsak gårdar där husdjursbesättningen omfattar högst 20 husdjursenheter i stället för nuvarande 15 enheter.

Oberoende av antalet husdjursenheter ska en del av semestern tas ut samtidigt även på de gårdar, där den tid som åtgår till de nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget och som motsvarar lantbruksföretagarnas sammanräknade uppgiftsandelar i enlighet med 8 § i avbytar-service lagen har uppskattats till högst nio timmar. I 8 § i avbytar-service lagen föreskrivs om hur omfattningen av en avbytar dag anges. Enligt bestämmelsen anges omfattningen av en avbytar dag i avbytar timmar så att den i fråga om den lantbruksföretagare som får avbytar service i genomsnitt motsvarar hans eller hennes uppgiftsandel av den totala arbetstid

som åtgår till de nödvändiga göromålen i lantbruksföretaget. Enligt bestämmelsen uppskattas antalet avbytar timmar utifrån hur många och vilken typ av husdjur som ingår i gårdens husdjursproduktion och utifrån produktionsmetoderna och produktionsförhållandena på gården samt tidpunkten för avbytar service. Vid uppskattningen av antalet avbytar timmar beaktas även yrkesskickligheten hos den person som är avbytare och dennes förmåga att klara av de göromål som hör till avbytar tjänsten. Tanken är den att företagarnas sammanlagda uppgiftsandelar som nämns i den föreslagna bestämmelsen ska bestämmas utan att beakta den inverkan semestertidpunkten och avbytarens personliga egenskaper har. Förfarandet är nödvändigt eftersom beslut om lantbruksföretagarnas skyldighet att ta ut semester samtidigt fattas innan semestertidpunkten eller den lantbruksavbytare som ska sköta avbytar tjänsten med säkerhet är fastslagen.

Antalet semesterdagar som ska tas ut samtidigt föreslås höjas från nuvarande 16 till 20.

Enligt 2 mom. kan lantbruksföretagarna i fall som avses i 1 mom. ta ut hela sin semester separat om särskilda förhållanden i företaget gör att de inte kan ta ut semester samtidigt. Bestämmelsen motsvarar praxisen enligt gällande 7 § 3 mom. i avbytar-serviceförordningen.

I 3 mom. intas en bestämmelse om att en lantbruksföretagare som inte håller semester ska sköta sin egen uppgiftsandel antingen genom att själv arbeta på gården eller genom att låta en vikarie som han själv skaffat utföra sin uppgiftsandel.

27 §. Avgift för vikariehjälp. På de grunder som nämns i den allmänna motiveringen föreslås i propositionen att formeln för beräkning av timavgiften för vikariehjälp ändras. Grundavgiften för vikariehjälp är tre euro per timme i stället för den nuvarande grundavgiften på en euro per timme. När den LFÖPL-arbetsinkomstbundna delen av avgiften bestäms används 6000 i stället för nuvarande 5000 som divisor.

35 §. Kostnader för avbytar service som berättigar till ersättning av staten. Det föreslås att till 2 mom. 1 punkten fogas ett omnämnande att verksamheten ska skötas på ett ändamålsenligt och ekonomiskt sätt.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

I lagen föreslås övergångsbestämmelser gällande tillämpningen av bestämmelsen om beräkning av vikariehjälpsavgiften, bestämmelsen om vikariehjälp på grund av vuxenutbildning och bestämmelsen om semester som ska tas ut samtidigt. Övergångsbestämmelser behövs för att serviceanvändarna ska kunna lita på beständigheten i beslut som inverkar på deras rättigheter i sådana fall där beslutet fattats före lagens ikraftträdande.

Om ett beslut om vikariehjälpsavgift har fattats enligt den tidigare lagen också gäller tid efter den nya lagens ikraftträdande höjs avgiften inte att motsvara den nya lagen. Den gamla lagen tillämpas likaså på ett beslut

som getts innan den nya lagen trädde i kraft och genom vilket vikariehjälp för vuxenutbildning beviljats med stöd av 7 e § 1 mom.

I 19 § 2 mom. i avbytar Servicelagen föreskrivs att om lantbruksföretagaren på grund av sjukdom eller annan godtagbar orsak inte kan hålla sin semester under den tid då avbytare reserverats för honom, kan semestern helt eller delvis framskjutas till en senare tidpunkt. Framskjutna semesterdagar ska hållas före slutet av april året därpå. Skyldighet att ta ut semester samtidigt i enlighet med den nya lagen gäller inte sådana semesterdagar för 2012 som framskjutits att hållas 2013. Den nya lagen tillämpas däremot på all annan semester som tas ut 2013.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 7 e § 1 mom., 15, 17 och 27 § samt 35 § 2 mom. 1 punkten,
av dem 7 e § 1 mom. sådant det lyder i lag 1135/2001, 15 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1161/2010, 17 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1101/1999 och 27 § sådan den lyder i lag 998/2008, samt
fogas till lagen en ny 17 a § som följer:

7 e §

Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att för att utveckla eller upprätthålla sitt yrkeskunnande få vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning som hänför sig till hans eller hennes lantbruksföretagsverksamhet, för högst 15 dagar per kalenderår.

15 §

Ordnande av avbytarservice

Den lokala enheten ska på ett flexibelt och ekonomiskt sätt ordna den avbytarservice som avses i detta kapitel.

Den lokala enheten kan ordna avbytarservice genom att

- 1) anlita lantbruksavbytare som är i dess tjänst, eller genom att
- 2) köpa tjänster av en offentlig eller privat serviceproducent.

Om en lantbruksföretagare av något särskilt skäl inte kan anlita en i 2 mom. avsedd lantbruksavbytare, kan den lokala enheten som avbytare även godkänna en person som företagaren föreslår. Den avbytare som godkänts på förslag av företagaren står i arbetsavtalsförhållande till den lokala enheten.

17 §

Hållande av semester på en söndag eller högtidsdag

I en lantbruksföretagares semester får ingå högst tre söndagar eller sådana högtidsdagar för vilka ersättning för söndagsarbete eller motsvarande ersättning enligt det allmänna kommunala tjänste- och kollektivavtalet betalas till avbytare för arbete som utförs dessa dagar.

17 a §

Semesterdagar som ska tas ut samtidigt

Lantbruksföretagare som arbetar i samma lantbruksföretag ska ta ut minst 20 dagar av sin semester samtidigt, om företagsverksamhetens kontinuitet med beaktande av förhållandena i företaget kan tryggas med en heltidsanställd lantbruksavbytares arbetsinsats. Företagsverksamhetens kontinuitet anses vara tryggad på ovan avsett sätt om

- 1) lantbruksföretaget har högst 20 husdjursenheter, eller
- 2) den tid som åtgår till de nödvändiga göromål som hör till driften av företaget och som motsvarar lantbruksföretagarnas sammanlagda uppgiftsandelar enligt 8 § har uppskattats till högst nio timmar.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte om särskilda förhållanden i lantbruksföretaget gör att de i företaget verksamma lantbruksföretagarna inte kan ta ut ens en del av sin semester samtidigt.

Till den del de lantbruksföretagare som arbetar i lantbruksföretaget tar ut sin semester vid olika tidpunkter ska andra företagare än de som tar ut semester sköta sina uppgiftsandelar genom att själva arbeta på gården eller genom att anlita en vikarie som utför arbetet för deras räkning.

27 §

Avgift för vikariehjälp

För vikariehjälp tas en timavgift ut av den som får service. Avgiften får inte överstiga kostnaderna för tillhandahållandet av servicen. Den är 3 euro per timme avbyttjänst ökad med ett belopp som fås genom att arbetsinkomsten i euro enligt 14 § i lagen om pension för lantbruksföretagare för den som får vikariehjälp divideras med 6 000, om inte något annat bestäms nedan i denna lag. Avgiften bestäms enligt den arbetsinkomst som gällde för den som får vikariehjälp den första dagen under det år då vikariehjälpen inleds. Om sådan arbetsinkomst saknas, bestäms avgiften enligt den indexförhöjda arbetsinkomst som senast gällde för den som får vikariehjälp. Om den som får vikariehjälp inte har haft någon försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, ska den årliga

arbetsinkomst för en ny företagare som i tillämpliga delar uppskattats enligt grunderna i nämnda lag läggas till grund för avgiften.

35 §

Kostnader för avbyttarservice som berättigar till ersättning av staten

Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts
1) kostnaderna för avlöning av och övriga förmåner till lantbruksavbyttare som avses i 15 § 2 mom. 1 punkten och 3 mom. till högst det belopp som kan anses nödvändigt med avseende på en ändamålsenlig och ekonomisk skötsel av verksamheten och som gällande kollektivavtal för avbyttare och andra för arbetsgivaren förpliktande avtal förutsätter,

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beslut om avgift för vikariehjälp eller beviljande av vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning som fattas innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

På semester till vilken rätt uppstår innan denna lag träder i kraft och som i enlighet med 19 § 2 mom. i lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare har framskjutits att hållas efter lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 17 september 2012

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPILAINEN

Omsorgsminister *Maria Guzenina-Richardson*

Lag**om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1231/1996) 7 e § 1 mom., 15, 17 och 27 § samt 35 § 2 mom. 1 punkten,
av dem 7 e § 1 mom. sådant det lyder i lag 1135/2001, 15 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1161/2010, 17 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1101/1999 och 27 § sådan den lyder i lag 998/2008, samt
fogas till lagen en ny 17 a § som följer:

Gällande lydelse

7 e §

Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av deltagande i vuxenutbildning, för högst 15 dagar per kalenderår.

Föreslagen lydelse

7 e §

Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att *för att utveckla eller upprätthålla sitt yrkeskunnande* få vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning *som hänför sig till hans eller hennes lantbruksföretagsverksamhet*, för högst 15 dagar per kalenderår.

15 §

Sätt att ordna avbytar-service

Den lokala enheten kan ordna avbytar-service enligt 14 § genom att

- 1) anlita lantbruksavbytare som är i dess tjänst, eller genom att
- 2) köpa tjänster av en offentlig eller privat serviceproducent.

Den lokala enheten ska anställa ett tillräckligt och ändamålsenligt antal lantbruksavbytare så att den service som denna lag förutsätter kan tryggas på ett flexibelt och ekonomiskt sätt.

15 §

Ordnanande av avbytar-service

Den lokala enheten ska på ett flexibelt och ekonomiskt sätt ordna den avbytar-service som avses i detta kapitel.

Den lokala enheten kan ordna avbytar-service genom att

- 1) anlita lantbruksavbytare som är i dess tjänst, eller genom att
- 2) köpa tjänster av en offentlig eller privat serviceproducent.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Om en lantbruksföretagare av något särskilt skäl inte kan anlita en i 1 mom. avsedd lantbruksavbytare, kan den lokala enheten som avbytare även godkänna en person som företagaren föreslår. Den avbytare som godkänts på förslag av företagaren står i arbetsavtalsförhållande till den lokala enheten.

Om en lantbruksföretagare av något särskilt skäl inte kan anlita en i 2 mom. avsedd lantbruksavbytare, kan den lokala enheten som avbytare även godkänna en person som företagaren föreslår. Den avbytare som godkänts på förslag av företagaren står i arbetsavtalsförhållande till den lokala enheten.

17 §

17 §

*Begränsningar som gäller hållande av semester**Hållande av semester på en söndag eller högtidsdag*

I en lantbruksföretagares semester får ingå högst tre söndagar eller andra sådana helgdagar för vilka ersättning för söndagsarbete eller motsvarande ersättning enligt det allmänna kommunala tjänste- och kollektivavtalet betalas till avbytare för arbete som utförs dessa dagar.

I en lantbruksföretagares semester får ingå högst tre söndagar eller sådana högtidsdagar för vilka ersättning för söndagsarbete eller motsvarande ersättning enligt det allmänna kommunala tjänste- och kollektivavtalet betalas till avbytare för arbete som utförs dessa dagar.

Lantbruksföretagare som arbetar i samma lantbruksföretag skall hålla 16 dagar av sin semester samtidigt, om företagsverksamhetens kontinuitet med beaktande av förhållandena i företaget kan tryggas med en arbetsinsats som motsvarar den genomsnittliga arbetstiden för en heltidsanställd lantbruksavbytare.

17 a §

Semesterdagar som ska tas ut samtidigt

Lantbruksföretagare som arbetar i samma lantbruksföretag ska ta ut minst 20 dagar av sin semester samtidigt, om företagsverksamhetens kontinuitet med beaktande av förhållandena i företaget kan tryggas med en heltidsanställd lantbruksavbytares arbetsinsats. Företagsverksamhetens kontinuitet anses vara tryggad på ovan avsett sätt om

1) lantbruksföretaget har högst 20 hushushalter, eller

2) den tid som åtgår till de nödvändiga göromål som hör till driften av företaget och som motsvarar lantbruksföretagarnas sammanlagda uppgiftsandelar enligt 8 § har uppskattats till högst nio timmar.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte om särskilda förhållanden i lantbruksföretaget gör att de i företaget verksamma lant-

bruksföretagarna inte kan ta ut ens en del av sin semester samtidigt.

Till den del de lantbruksföretagare som arbetar i lantbruksföretaget tar ut sin semester vid olika tidpunkter ska andra företagare än de som tar ut semester sköta sina uppgiftsandelar genom att själva arbeta på gården eller genom att anlita en vikarie som utför arbetet för deras räkning.

27 §

Avgift för vikariehjälp

För vikariehjälp tas en timavgift ut av den som får service. Avgiften får inte överstiga kostnaderna för tillhandahållandet av servicen. Den är *en euro* per timme avbyttjänst ökad med ett belopp som fås genom att arbetsinkomsten enligt 14 § i lagen om pension för lantbruksföretagare för den som får vikariehjälp divideras med 5 000, om inte något annat bestäms nedan i denna lag. Avgiften bestäms enligt den arbetsinkomst som gällde för den som får vikariehjälp den första dagen under det år då vikariehjälp inleds. Om sådan arbetsinkomst saknas, bestäms avgiften enligt den indexförhöjda arbetsinkomst som senast gällde för den som får vikariehjälp. Om den som får vikariehjälp inte har haft någon försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, ska den årliga arbetsinkomst för en ny företagare som i tillämpliga delar uppskattats enligt grunderna i nämnda lag läggas till grund för avgiften.

35 §

Kostnader för avbyttarservice som berättigar till ersättning av staten

Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts
1) kostnaderna för avlöning av och övriga förmåner till lantbruksavbyttare som avses i 15 § 1 mom. 1 punkten till högst det belopp som gällande kollektivavtal för avbyttare och andra för arbetsgivaren förpliktande avtal förutsätter,

27 §

Avgift för vikariehjälp

För vikariehjälp tas en timavgift ut av den som får service. Avgiften får inte överstiga kostnaderna för tillhandahållandet av servicen. Den är *3 euro* per timme avbyttjänst ökad med ett belopp som fås genom att arbetsinkomsten i euro enligt 14 § i lagen om pension för lantbruksföretagare för den som får vikariehjälp divideras med 6 000, om inte något annat bestäms nedan i denna lag. Avgiften bestäms enligt den arbetsinkomst som gällde för den som får vikariehjälp den första dagen under det år då vikariehjälp inleds. Om sådan arbetsinkomst saknas, bestäms avgiften enligt den indexförhöjda arbetsinkomst som senast gällde för den som får vikariehjälp. Om den som får vikariehjälp inte har haft någon försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, ska den årliga arbetsinkomst för en ny företagare som i tillämpliga delar uppskattats enligt grunderna i nämnda lag läggas till grund för avgiften.

35 §

Kostnader för avbyttarservice som berättigar till ersättning av staten

Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts
1) kostnaderna för avlöning av och övriga förmåner till lantbruksavbyttare som avses i 15 § 2 mom. 1 punkten och 3 mom. till högst det belopp som *kan anses nödvändigt med avseende på en ändamålsenlig och ekonomisk skötsel av verksamheten* och som gällande kollektivavtal för avbyttare och andra

för arbetsgivaren förpliktande avtal förutsätter,

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beslut om avgift för vikariehjälp eller beviljande av vikariehjälp för deltagande i vuxenutbildning som fattas innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

På semester till vilken rätt uppstår innan denna lag träder i kraft och som i enlighet med 19 § 2 mom. i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare har framskjutits att hållas efter lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.
